

“ฟัน” เรื่องสำคัญของผู้สูงอายุ

ฟัน เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะนำอาหารเข้าสู่ร่างกายที่ทำให้คนเราอยู่ได้นาน

ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานภาวะสุขภาพที่พึงประสงค์สำหรับผู้สูงอายุไว้ว่าผู้สูงอายุควรมีฟันที่บดเคี้ยวได้ไม่น้อยกว่า 20 ซี่ จะทำให้อยู่ได้อย่างมีสุขภาพะ และได้ใช้เป็นตัวชี้วัดหนึ่งสำหรับภาวะสุขภาพดีของผู้สูงอายุไทย

จากการสำรวจใน **โครงการสำรวจสุขภาพอนามัยของประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกาย** ครั้งล่าสุด เมื่อปี 2546-2547 พบสถานการณ์ว่าด้วยเรื่องสุขภาพฟันของผู้สูงอายุ ดังนี้

- สัดส่วนของผู้สูงอายุไทยที่มีฟันน้อยกว่า 20 ซี่ มี ร้อยละ 45 เท่ากันทั้งชายและหญิง
- ทั้งนี้ปัญหาการมีฟันน้อยกว่า 20 ซี่ มีสัดส่วนต่ำสุดในกลุ่มอายุ 60-69 ปี (ร้อยละ 37 และ 34 ในชายและหญิง) แล้วเพิ่มขึ้นตามอายุ สูงสุดในกลุ่มอายุ 80 ปีขึ้นไปซึ่งพบถึง ร้อยละ 62 และ 65 ในผู้ชายและผู้หญิงตามลำดับ
- ผู้สูงอายุกลุ่มนี้มีผู้ใส่ฟันปลอมประมาณ ร้อยละ 28 คิดเป็นอัตราส่วน 0.6 ของผู้ที่มีฟันไม่ครบเท่านั้น
- การใช้ฟันปลอมกลับมีอัตราส่วนสูงสุดในกลุ่มอายุ 60-69 ปี แล้วลดลงในกลุ่มอายุถัดไป ส่วนในกลุ่มอายุ 80 ปีขึ้นไป พบว่าใช้ฟันปลอมน้อยสุด แม้ว่าผู้สูงอายุกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีฟันน้อยกว่า 20 ซี่มากที่สุด

ตารางที่ 1 แสดงปัญหาฟันและการบดเคี้ยวของผู้สูงอายุ

ปัญหาฟันและการบดเคี้ยว	ในเขตเทศบาล				นอกเขตเทศบาล			
	60-69	70-79	80+	รวม	60-69	70-79	80+	รวม
มีฟันน้อยกว่า 20 ซี่ (%)	34.7	49.9	57.3	42.7	35.5	50.1	66.0	44.8
ใช้ฟันปลอม (%)	27.0	29.7	29.6	28.2	25.6	27.6	29.1	26.8

- ผู้สูงอายุในกรุงเทพฯมีอัตราส่วนการใช้ฟันปลอมมากที่สุด ลำดับต่อมาคือภาคเหนือ ถัดลงไปคือ ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนผู้สูงอายุภาคใต้พบการใช้ฟันปลอมต่ำที่สุด

ตารางที่ 2 แสดงปัญหาฟันและการบดเคี้ยวของผู้สูงอายุในภาคต่างๆ

ปัญหาฟันและการบดเคี้ยว	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้	กทม.
มีฟันน้อยกว่า 20 ซี่ (%)	47.2	40.4	44.8	43.3	44.1
ใช้ฟันปลอม (%)	28.2	27.9	28.2	19.8	33.9

สุขภาพฟันของผู้สูงอายุดูเหมือนเป็นเรื่องไม่ค่อยสำคัญ แต่ที่จริงแล้วฟันที่แข็งแรง มีจำนวนมากพอที่จะทำหน้าที่บดเคี้ยวอาหารให้ละเอียด และไม่มีอาการผุ หรือติดเชื้อ คือปัจจัยกำหนดความเป็นปกติสุข เพราะเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้รับอาหารที่มีคุณภาพได้ครบถ้วน และผ่านการเคี้ยวให้เหลกละเอียดพอที่จะส่งต่อยังระบบย่อยอาหารในช่องท้องไม่ให้งานหนักเกินไป หรือย่อยไม่ไหวจนนำไปสู่อาการท้องอืดท้องเฟ้อ

นอกจากนี้ การเกิดฟันผุ ที่ทำให้มีเชื้อโรคสะสมในช่องปากยังก่อความเสี่ยงได้อย่างไม่น่าเชื่อ เพราะอาจนำไปสู่อาการร้ายแรงอย่างเช่นการติดเชื้อที่หัวใจได้

ที่มา รายงานการสำรวจสภาวะสุขภาพอนามัยของประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกายครั้งที่ 3 สืบค้นได้จาก http://www.hiso.or.th/hiso/HealthReport/report_download.php?download1=13&lesson1=8&lesson_id=642&zone=3&manu=1&page=

ข้อมูลเพิ่มเติม ติดต่อ กิติมาภรณ์ 081 449 7479